

Türkiye’de Özel Yetenek Alanındaki Lisansüstü Eğitim Tezlerinin İncelenmesi (2015-2020) *

Investigation of Graduate Education Theses in the field of Gifted and Talented in Turkey (2015-2020)

Fatma KARA**
Prof. Dr. Hasret NUHOĞLU***

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de özel yetenek alanında 2015-2020 yılları arasında yapılan lisansüstü eğitim tezlerini inceleyerek, alandaki genel durumu ortaya koymaktır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından belgesel tarama tekniği kullanılarak ulaşılan 281 adet çalışmaya ait bulgular betimsel olarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; yüksek lisans düzeyindeki çalışmaların sayısı doktora çalışmalarından daha fazladır. En çok çalışmanın yayımlandığı yıl 2019 olmakla beraber 2020 yılında yayımlanan yüksek lisans tezlerinin sayısında önceki yıllara göre düşüş saptanmıştır. Çalışmaların büyük kısmı Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalına aittir. İlköğretim Ana Bilim Dalı ve Özel Eğitim Ana Bilim Dalının da alana katkısı oldukça fazladır. “Özel yeteneklilerin eğitimi”, “Özel yeteneklileri tanımlama ve özellikleri” konuları ağırlıklı olarak çalışılmıştır ancak “21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesi”, “Ebeveyn eğitimi”, “Özel yeteneklilerin kariyer gelişimleri” üzerinde en az çalışılan

* Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* This study was produced from the master’s thesis prepared by the first author under the supervision of the second author.

** Kırımlı Fazilet Olcay Anadolu Lisesi, İngilizce Öğretmeni, İstanbul, Türkiye, napoliten15@gmail.com, 0000-0002-0424-3478

*** Maltepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Eğitimi Bölümü, İstanbul, Türkiye, hasretnuhoglu@maltepe.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9985-4203

konulardır. Çalışmaların büyük kısmı ilişkisel tarama modeli ile yapılmakla beraber durum çalışmasının, tarama modelinin de kullanıldığı oldukça çok çalışma mevcuttur. Örneklem olarak “öğrenci” en yaygın tercihtir ve ardından “öğretmen” gelmektedir. “Ortaokul” en çok çalışma yapılan eğitim kademesiyken “Okul öncesi” ve “lise” eğitim kademeleri ile yapılan çalışmaların sayısı oldukça azdır. En çok kullanılan veri toplama aracı ölçektir ve t-testi en sık kullanılan veri analiz tekniğidir. Son olarak, ulaşılan bulgular yorumlanarak öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özel yetenek, üstün yetenek, üstün zekâ, yetenek, lisansüstü eğitim tezi

Abstract

The aim of this research is to reveal the general situation in the field of gifted and talented in Turkey by examining the postgraduate education theses made between the years 2015-2020. In this study, survey model, which is one of the quantitative research methods was used. The findings of 281 studies accessed using the document screening technique from the National Thesis Center database of the Council of Higher Education, were analyzed descriptively. According to the results; the number of Master Thesis studies is higher than doctoral studies. Although the year in which the most studies were published is 2019, the number of master thesis published in 2020 decreased compared to previous years. Most of the studies belong to the Department of Educational Sciences. Moreover, the subjects of “Education of gifted and talented”, “Defining and characteristics of gifted and talented” were studied mainly. Despite the fact that most of the studies were made as Correlational Studies, there are also quite many studies using the case study and survey model. About sample, “student” is the most common choice and subsequently “teacher” comes. While “secondary school” is the education level with most studies, the number of studies conducted with “pre-school” and “high school” education levels is quite low. The most used data collection tool is scale and t-test is the most frequently used data analysis technique. Finally, the findings were interpreted and suggestions were presented.

Keywords: Gifted, talented, intelligence, talent, graduate education thesis

Giriş

Bir topluma ait uygarlık seviyesi diğer toplumlar arasındaki ekonomik, siyasi ve sosyal bağlamlardaki yeri büyük oranda özel yetenekli bireylerden faydalanma durumuna dayanmaktadır. Uygarlık tarihi boyunca önemli olsun veya olmasın tüm buluşlar, keşifler ve aynı zamanda toplum hareketleri özel yetenekliliklerin zihin enerjisi ve çabalarının sonucudur. Bir başka deyişle insanoğlunun bugün eriştiği uygarlık seviyesi, ortalama insan kümelerinin ortak çabalarının ürünü değildir (Enç, 1995). Bir toplumdaki bireylerin sadece %2’lik bir kısmı 130 ve üzerindeki IQ derecesine sahiptir. 140’ın üzerindeki IQ derecesine sahip olma oranı ise ancak % 0.2’dir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2009). Belirli bir seviyedeki zekâ kesinlikle özel yetenekliliğin bir gereğidir ancak tek başına kesinlikle yeterli değildir (Franks ve Dolan, 1982). Özel yetenek; genel zihinsel yeteneği ve özel akademik yeteneği, fen bilimleri, matematik, sosyal bilimler, dil, yaratıcılık ve liderliği, psiko-motor beceriler ile görsel-işitsel sanatları içermektedir (Bilgiç, Taştan, Kurukaya, Kaya, Avanoğlu ve Topal, 2013). Özel yetenekliler yaratıcı düşünebilir, liderlik edebilir, psikomotor, sanat, akademik alanlarda üstün olabilirler (Yörük, 2020). Özel yetenekliler öğrenme sürati, üst düzeyde düşünme becerileri, olgun olma, esprili karakterleri ve erken gelişimsel özellikler gösterme bakımından farklılaşmakla beraber (Tanık Önal, 2020), dil ve konuşma açısından yaşıtlarının seviyesinden daha yüksek bir seviyededirler ve daha fazla öğrenme istekleri ile öne çıkarlar (Aşık & Zelyurt, 2021). Yüksek potansiyele sahip bu grup toplumsal fayda boyutu bağlamında beşeri sermaye olarak algılanmaktadırlar (Çitil, 2018).

Dünyanın değişiminde katalizör rolüyle kabul gören özel yetenekli bireylere ilişkin yayınların ülkemizdeki tarihsel sürecine bakılacak olursa, Türkiye’de üstün zekâlılara ve üstün yeteneklilere ilişkin ilk kitap 1933’te, ilk bildiri 1972’de, ilk makale 1943’te, ilk yüksek lisans tezi 1973’te, doktora tezi ise 1976’ta yayımlanmıştır (Güçin ve Oruç, 2015). Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi internet sitesinde ise “özel yetenek” alanındaki çalışmaların artarak devam ettiği görülmektedir. Yeni çalışmaların ve kararların kalitesini yükseltmeye yönelik ilgili alandaki çalışmalara kapsayıcı bir bakışla bakmak ve bu çalışmaları çeşitli boyutlarıyla değerlendirerek yeni bir bakış açısı kazandırabilmek bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu ihtiyacı karşılamak üzere bütüncül bir yaklaşımla ilgili alan yazına ışık tutan çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Özenç ve Özenç (2013) özel yetenekli öğrencilerle ilgili tezleri çok boyutlu incelemiştir. Güçin ve Oruç (2015) ise ilgili alandaki akademik çalışmaları farklı değişkenler bağlamında değerlendirmiştir. Sak, Ayas, Sezerel, Öpengin, Özdemir ve Gürbüz (2015) ülkemizdeki özel yetenekli eğitimini eleştirel değerlendirirken, Nacar (2017) 2005-2014 yılları dahilindeki özel yeteneklilerin matematik eğitimi çalışmalarını incelemiştir. Ayrıca özel yeteneklilere dair yapılan çalışmalardan 2010-2015 yıllarını kapsayan (Schreglmann, 2016), 2010-2016 yıllarını içeren (Ateş ve Gül, 2017), 1990-2016 yılları arasındaki (Kardeş, Akman ve Yazıcı, 2018), 2010-2017 yılları kapsamındaki (Ayvacı ve Bebek, 2019) çalışmaları inceleyen, çeşitli yönleriyle değerlendiren araştırmalar yapılmıştır. Ancak son yıllardaki mevcut durumu saptamayı amaçlayan ve bu sayede alandaki son duruma ilişkin genel bir perspektif sunabilecek bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda en son mevcut durumları öğrenmek için en yeni yayınların taranması önem kazanmaktadır (Karasar, 2020:238).

İlgili literatürdeki çalışmaların tamamlayıcısı niteliğinde sayılabilecek bu araştırmanın amacı, Türkiye’de “özel yetenek” alanında 2015-2020 yılları arasında yapılmış lisansüstü eğitim tezlerini inceleyerek bu alanda yapılan çalışmaların mevcut durumunu ve eğilimlerini tespit etmektir. Bu bağlamda ülkemizde özel yetenek alanında 2015-2020 yılları arasında yapılmış lisansüstü eğitim tezlerinin; türüne, yıllara, Ana Bilim Dalına, konularına, araştırma deseni/modeline, uygulandığı örneklem/çalışma grubuna, uygulandığı örneklem/çalışma grubunda bulunan öğrencilerin eğitim kademesine, veri toplama araçlarına ve veri analiz tekniklerine göre dağılımını saptamak alt amaçlar olarak belirlenmiştir.

Yöntem

Betimsel bir çalışma olan bu araştırmanın modeli nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelidir. Tarama çalışmasında bir gruba ait belirli özellikleri belirlemek amaçlanmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018:15-24). Betimsel çalışmalarda olgulara müdahil olmadan, olgunun ne olduğu mümkün olduğunca aynı şekilde ortaya konur (Sönmez ve Alacapınar, 2019:48).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evreni YÖK Ulusal Tez Merkezi resmi sitesinde “özel yetenek” alanında yayımlanmış olan yükseköğretim tezleridir, örnekleme ise YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından basit tarama seçeneği ile tez adı alanında “özel yetenek”, “üstün yetenek”, “üstün zekâ” ve “üstün zeka” anahtar sözcükleri ile 20.02.2021 ve 17.04.2021 tarihleri arasında ulaşılan 2015 ve 2020 yılları arasında yapılmış ve erişim izni bulunmakta olan 281 adet lisansüstü eğitim tezidir (Ek-1). Anahtar kelimeler arasında yer alan “üstün zekâ” ve “üstün zeka” sözcükleri her ne kadar benzer olsa da YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “â” (şapkalı a) ve “a” içeren anahtar sözcüklerinin araştırılması sonucu ulaşılan lisansüstü eğitim tezleri birbirlerinden farklı olduğundan her iki anahtar sözcüğe de yer verilmiştir. Erişim izni bulunmayan yükseköğretim tezleri ile Sosyal Bilimler bağlamında olmayan “Tıpta Uzmanlık” çalışmaları ise örneklem dışında tutulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama tekniklerinden belgesel tarama tekniği kullanılmıştır. Belgesel tarama; geçmişe dair her çeşit mektup, rapor ve kitap; tutanaklar, anılar; hem özel hem resmi yazılar ve istatistikler gibi mevcut bulunan belgelerden ve kayıtlardan verilerin toplanmasıdır (Karasar, 2020:229-247). Bu araştırmanın amacı ve alt amaçlarına uygun olarak çalışmaların çeşitli bağlamlarda sınıflandırılması ve betimlenmesi için “Lisansüstü Eğitim Tezi Sınıflandırma ve Betimleme Formu” araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Araştırmanın geçerliğini sağlayabilmek için form hakkında 4 farklı uzmandan görüş alınmıştır ve “Lisansüstü Eğitim Tezi Sınıflandırma ve Betimleme Formu” son haline getirilmiştir (Ek-2). Aynı konunun benzer süreçler izlenerek

farklı sınavmaları sonucunda benzer sonuçlara ulaşmasının güvenilirliği arttıracığından (Karasar, 2020:190) dolayı bu çalışma kapsamındaki her bir aşama detaylı olarak açıklanmıştır.

Verilerin Analizi

Örnekleme yer alan çalışmalar numaralandırılarak tablolaştırılmaya hazır hale getirilmiştir. “Lisansüstü Eğitim Tezi Sınıflandırma ve Betimleme Formu” sayesinde her bir çalışma; “türü, yayımlandığı yılı, Ana Bilim Dalı, konusu, araştırma deseni/ modeli, örneklem/çalışma grubu, uygulandığı örneklem/çalışma grubunda bulunan öğrencilerin eğitim kademesi, veri toplama araçları, veri analiz tekniklerine” göre tablolaştırılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 26 istatistik paket programındaki “Tanımlayıcı (Betimleyici) İstatistik” kullanılarak frekans ve yüzde olarak raporlanmış ve yorumlanmıştır.

Bulgular

Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin türlerine göre dağılımları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Türkiye’de Özel Yetenek Alanındaki Lisansüstü Eğitim Tezlerinin Türlerine Göre Dağılımı (2015-2020)

Tez Türü	(f)	%
Yüksek Lisans	219	77,9
Doktora	62	22,1
Toplam	281	100,0

Tablo 1 incelendiğinde Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan araştırmalardan; yüksek lisans tezlerinin alana katkı sağlayabilecek daha ayrıntılı çalışmalar olan doktora tezlerinden daha fazla olduğu görülmüştür.

Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin yayımlandıkları yıllara göre dağılımları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Türkiye’de Özel Yetenek Alanındaki Lisansüstü Eğitim Tezlerinin Yayınlandıkları Yıllara Göre Dağılımı (2015-2020)

Yıllar	Yüksek Lisans(f)	Doktora (f)	Toplam (f)	%
2015	24	8	32	11,4
2016	17	13	30	10,7
2017	32	8	40	14,2
2018	41	12	53	18,9
2019	79	11	90	32,0
2020	26	10	36	12,8
Toplam	219	62	281	100,0

Tablo 2 incelendiğinde Türkiye’de 2015-2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan tüm lisansüstü eğitim tezlerinden en çok çalışma 2019’da ve en az çalışma 2016’da yayımlanmıştır. 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yüksek lisans tezlerinde artış görülürken, 2020’de bu çalışmaların sayısında düşüş saptanmıştır.

Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin yapıldığı Ana Bilim Dalına göre dağılımları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Türkiye’de Özel Yetenek Alanındaki Lisansüstü Eğitim Tezlerinin Yapıldığı Ana Bilim Dalına Göre Dağılımı(2015-2020)

Ana Bilim Dalı	Yüksek Lisans(f)	Doktora (f)	Toplam (f)	%
Eğitim Bilimleri	48	9	57	20,3
İlköğretim	27	18	45	16,0
Özel Eğitim	27	9	36	12,8
Psikoloji	20	1	21	7,5
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi/Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi	14	5	19	6,8
Üstün Zekâlıların Eğitimi	15	-	15	5,3
Temel Eğitim	10	2	12	4,3
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	6	3	9	3,2
Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi/Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi	5	2	7	2,5
Çocuk Gelişimi/Çocuk Gelişimi ve Eğitimi/Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi	3	3	6	2,1

Güzel Sanatlar Eğitimi	3	3	6	2,1
İşletme	5	-	5	1,8
Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi/Ortaöğretim Fen ve Matematik Öğretmenliği	-	4	4	1,4
Türkçe/Türkçe Eğitimi	3	1	4	1,4
Eğitim Yönetimi (Amme İdaresi)/Eğitim Yönetimi ve Denetimi	3	-	3	1,1
Klinik Psikoloji	3	-	3	1,1
Okul Öncesi Eğitimi/Okul Öncesi Öğretmenliği	3	-	3	1,1
Beden Eğitimi ve Spor/Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	2	-	2	,7
Eğitim Programları ve Öğretim/Öğretimi	2	-	2	,7
İletişim Bilimleri	1	1	2	,7
Sosyal Hizmet	1	1	2	,7
Aile Eğitimi ve Danışmanlığı	1	-	1	,4
Aile ve Tüketici Bilimleri	1	-	1	,4
Dilbilim	1	-	1	,4
Engelli Çalışmaları	1	-	1	,4
Fen Bilgisi Eğitimi	1	-	1	,4
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	1	-	1	,4
Hemşirelik	1	-	1	,4
İlköğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi	1	-	1	,4
İnsan Kaynakları Yönetimi	1	-	1	,4
Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi	1	-	1	,4
Matematik Eğitimi	1	-	1	,4
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	1	-	1	,4
Rekreasyon	1	-	1	,4
Resim-İş Eğitimi	1	-	1	,4
Sınıf Öğretmenliği	1	-	1	,4
Sosyal Bilgiler Eğitimi	1	-	1	,4
Sosyoloji	1	-	1	,4
Belirtilmemiş	1	-	1	,4
Toplam	219	62	281	100,0

Tablo 3 incelendiğinde Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında en çok çalışma “Eğitim Bilimleri”, “İlköğretim”, “Özel Eğitim” Ana Bilim Dalına aittir.

Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin konularına göre dağılımları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Türkiye’de Özel Yetenek Alanındaki Lisansüstü Eğitim Tezlerinin Yapıldığı Konularına Göre Dağılımı (2015-2020)

Konu	Yüksek Lisans (f)	Doktora (f)	Toplam	
			(f)	%
Özel yeteneklilerin eğitimi	51	25	76	27,0
Özel yeteneklileri tanımlama ve özellikleri	34	3	37	13,2
Özel yeteneklilerin psikolojik/sosyal/duygusal durumu	24	8	32	11,4
Özel yeteneklilerin okuma/yazma becerileri/süreçleri	10	3	13	4,6
Ebeveyn sorunları/ihtiyaçları/genel durumu	11	-	11	3,9
Özel yeteneklilerin bilimsel süreç durumu	7	2	9	3,2
Özel yeteneklilerde yaratıcılık/Matematikte yaratıcılık	5	3	8	2,8
Özel yeteneklilerin eğitiminde Stem/Steam	7	1	8	2,8
Özel yeteneklilerin farklı konulara ilişkin algıları(zorbalık/marka/umut/mutluluk/matematik/matematik öğretmeni/bilsem)	7	-	7	2,5
Özel yeteneklilerin bilgisayara yönelik durumu/internet kullanımı	6	1	7	2,5
Öğretmen eğitimi	2	4	6	2,1
Özel yeteneklilerin üstbilişsel/üst düzey/uzamsal düşünme durumu	3	3	6	2,1
Sınıf öğretmenlerinin genel durumu	5	1	6	2,1
Özel yetenekli bireyleri tanılama durumu	5	1	6	2,1
Özel yetenekli bireylerin etiketlenme durum	4	1	5	1,8
Özel yeteneklilerin aile ortamı	5	-	5	1,8
Özel yeteneklilerin akademik başarısı	4	1	5	1,8
Özel yeteneklilerin matematiksel düşünme/ispata yapma süreçleri	5	-	5	1,8
Özel yeteneklilerin problem çözme becerileri	3	2	5	1,8
Özel yeteneklilerle ilgili kurum çalışmaları	4	-	4	1,4

Okul öncesi öğretmenlerinin sorunları/ ihtiyaçları/genel durumu	4	-	4	1,4
Özel yeteneklilerin ders çalışma alışkanlıkları/öğrenme stilleri	3	1	4	1,4
Özel yeteneklilerin davranış/duyuşsal problemleri	4	-	4	1,4
Ebeveyn eğitimi	1	2	3	1,1
Özel yeteneklilerin kariyer gelişimleri	3	-	3	1,1
Özel yeteneklilerin 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesi	2	-	2	,7
Toplam	219	62	281	100,0

Tablo 4 incelendiğinde Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında en çok çalışma “Özel yeteneklilerin eğitimi” konusunda kaydedilmiştir ve onu takiben “Özel yeteneklileri tanımlama ve özellikleri”, “Özel yeteneklilerin psikolojik/sosyal/duygusal durumu” çalışmaları gelmektedir. “Özel yeteneklilerin 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesi”, “Ebeveyn eğitimi”, “Özel yeteneklilerin kariyer gelişimleri” ise en az çalışılan konulardır.

Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin araştırma deseni/modeline göre dağılımları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Türkiye’de Özel Yetenek Alanındaki Lisansüstü Eğitim Tezlerinin Araştırma Deseni/Modeline Göre Dağılımı (2015-2020)

Araştırma Deseni/Modeli	Toplam	
	(f)	%
İlişkisel tarama modeli	59	21,0
Durum çalışması	39	13,9
Tarama	39	13,9
Deneyssel	30	10,7
Olgubilim	19	6,8
Eylem araştırması	12	4,3
İç içe desen	8	2,8
Betimsel tarama modeli	8	2,8
Yakınsayan paralel desen	7	2,5
Betimsel araştırma modeli	5	1,8
Keşfedici sıralı desen	4	1,4
Tarama, deneyssel	4	1,4
Açımlayıcı sıralı desen	3	1,1
Ardışık açıklayıcı desen	3	1,1

Nedensel karşılaştırma	3	1,1
Betimsel, ilişkisel tarama modeli	2	,7
Gömülü teori	2	,7
Belgesel tarama	1	,4
Betimsel tarama, durum çalışması	1	,4
Betimsel, deneysel	1	,4
Çok aşamalı desen	1	,4
Çoklu yoklama modeli	1	,4
Deneysel,durum çalışması	1	,4
Deneysel,durum çalışması,eylem araştırması	1	,4
Deneysel, olgubilim	1	,4
İlişkisel tarama modeli, çoklu regresyon modeli	1	,4
Meta-analiz	1	,4
Tarama, olgubilim	1	,4
Diğer	9	3,2
Belirtilmemiş	14	5,0
Toplam	281	100,0

Tablo 5 incelendiğinde Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanındaki lisansüstü eğitim tezlerinde en çok “İlişkisel tarama modeli” kullanılırken ardından “Durum çalışması” ve “Tarama modeli” gelmektedir.

Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin uygulandığı örneklem/çalışma grubuna göre dağılımları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6

Türkiye’de Özel Yetenek Alanındaki Lisansüstü Eğitim Tezlerinin Uygulandığı Örneklem/Çalışma Grubuna Göre Dağılımı(2015-2020)

Örneklem/Çalışma grubu	(f)	%
Öğrenci	185	65,8
Öğretmen	22	7,8
Ebeveyn	16	5,7
Öğrenci, ebeveyn	11	3,9
Öğrenci, öğretmen	8	2,8
Öğretmen, öğrenci, ebeveyn	7	2,5
Doküman	5	1,8
Öğrenci, öğretmen, ebeveyn, okul yöneticisi	5	1,8
Öğrenci, öğretmen, ebeveyn, uzman	4	1,4

Öğretmen, ebeveyn	3	1,1
Öğretmen, okul yöneticisi	3	1,1
Okul yöneticisi	2	,7
Öğretmen, öğretmen adayı	2	,7
Diğer	8	2,8
Toplam	281	100,0

Tablo 6 incelendiğinde Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezleri en çok “öğrenci” çalışma grubuna uygulanmıştır. “Öğrenci” örneklemeden sonra en çok tezin uygulandığı çalışma grubu ise “öğretmen” olmuştur ancak bu iki çalışma grubu arasındaki büyük oran farkı ise dikkat çekicidir. En az uygulama yapılan çalışma grubu “okul yöneticisi” ile “öğretmen ve öğretmen adayı” olmuştur.

Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin uygulandığı örneklem/çalışma grubunda bulunan öğrencilerin eğitim kademesine göre dağılımları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Türkiye’de Özel Yetenek Alanındaki Lisansüstü Eğitim Tezlerinin Uygulandığı Örneklem/Çalışma Grubunda Bulunan Öğrencilerin Eğitim Kademesine Göre Dağılımı(2015-2020)

Eğitim Kademesi	(f)	%
Ortaokul	111	49,8
İlkokul	35	15,7
İlköğretim	30	13,5
Lise	15	6,7
Ortaokul, lise	13	5,8
Okul öncesi	9	4,0
İlköğretim, lise	7	3,1
Okul öncesi, ilkokul	1	,4
Diğer	2	,9
Belirtilmemiş	1	,4
Toplam	223	100,0

Tablo 7’de yer alan Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin uygulandığı örneklem/çalışma grubunda bulunan öğrencilerin eğitim kademesine göre incelenmesine yönelik olarak öncelikle Tablo 6’da yer alan tüm “Öğrenci” örneklem frekansları bir araya getirilmiş ve toplam 223 frekansına ulaşılmıştır.

Tablo 7 incelendiğinde Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin uygulandığı örneklem/çalışma grubunda

bulunan öğrencilerin en büyük kısmının eğitim kademesi ortaokuldur. Onu takiben ilköğretim gelmektedir. En az tez ise okul öncesi ve ilköğretim, ilköğretim ve lise, okul öncesi eğitim kademesinde uygulanmıştır. Lise ve okul öncesi eğitim kademesinde tezlerin azlığı ise dikkat çekicidir.

Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinde veri toplama araçlarına göre dağılım Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Türkiye’de Özel Yetenek Alanındaki Lisansüstü Eğitim Tezlerinde Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılım (2015-2020)

Veri Toplama Aracı	(f)	%
Ölçek	167	27,8
Görüşme	113	18,8
Bilgi formu	106	17,7
Test	51	8,5
Dokümanlar	48	8,0
Anket	38	6,3
Gözlem	34	5,7
Değerlendirme formu	18	3,0
Etkinlik	5	,8
Klinik görüşme	3	,5
Argumantasyon	2	,3
Eğitim programı	2	,3
Metafor formu	2	,3
Öğrenci ürünleri	2	,3
Rubrik	2	,3
Diğer	7	1,2
Toplam	600	100,0

Tablo 8’de yer alan Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarının toplam frekansı (f=600) bu araştırmanın örnekleminin toplam frekansından (f=281) farklıdır. Çünkü bu araştırmanın örnekleminde yer alan çalışmaların büyük bir bölümünde birden çok veri toplama aracının kullanıldığı görülmüştür. Bu nedenle Tablo 8’de her bir veri toplama aracının frekanslarına yer verilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan çalışmalarda en çok kullanılan veri toplama aracı “ölçek”tir. Onun akabinde “görüşme”, “bilgi formu” kullanılmıştır. En az kullanılan veri toplama araçları ise “argumantasyon”, “eğitim programı”, “metafor formu”, “öğrenci ürünleri” ve “rubrik” olmuştur.

Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinde veri analiz tekniklerine göre dağılım Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9

Türkiye’de Özel Yetenek Alanındaki Lisansüstü Eğitim Tezlerinde Veri Analiz Tekniklerine Göre Dağılım (2015-2020)

Veri Analiz Tekniği	(f)	%
t-testi	113	15,8
İçerik analizi	85	11,9
Anova	82	11,5
Mann-whitney u	63	8,8
Frekans-yüzde-ortalama değer-standart sapma	48	6,7
Pearson korelasyon	47	6,6
Betimsel analiz	44	6,2
Betimsel/Tanımlayıcı istatistik	43	6,0
Kruskall-wallis h	35	4,9
Wilcoxon	32	4,5
Regresyon analizi	22	3,1
Spearman korelasyon	14	2,0
Ki kare	11	1,5
Manova	7	1,0
Korelasyon analizi	7	1,0
Yapısal eşitlik modeli yol analizi	7	1,0
Friedman	5	,7
Faktör analizi	4	,6
Fenomenolojik analiz	4	,6
Doküman analizi	3	,4
Nitel analiz	3	,4
Tümevarım veri analiz tekniği	3	,4
F testi	2	,3
Sürekli karşılaştırmalı analiz	2	,3
Güvenirlilik analizi	2	,3
Tematik analiz	2	,3
Söylem analizi	2	,3
Kodlama yöntemi	2	,3
Diğer	20	2,8
Toplam	714	100,0

Tablo 9’da yer alan Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinde kullanılan veri analiz tekniklerinin toplam frekansı (f=714) bu araştırmanın örnekleminin toplam frekansından (f=281) farklıdır. Çünkü bu araştırmanın örnekleminde yer alan çalışmaların büyük bir bölümünde birden çok veri analiz tekniğinin kullanıldığı görülmüştür. Bu nedenle Tablo 9’da her bir veri analiz tekniğinin frekanslarına yer verilmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan çalışmalarda en çok t-testi kullanılmıştır. Onu takiben; içerik analizi, Anova kullanılmıştır. F testi, Sürekli karşılaştırmalı analiz, Güvenirlik analizi, Tematik analiz, Söylem analizi, Kodlama yöntemi ise en az kullanılan veri analiz teknikleridir.

Tartışma ve Sonuç

Türkiye’de 2015 ve 2020 yılları arasında özel yetenek alanında yapılan lisansüstü eğitim tezlerinde türü bağlamında yüksek lisans tezlerinin daha fazla olduğu ve daha ayrıntılı araştırmalar olan doktora tezlerinin daha az olduğu saptanmıştır. İlgili literatürde de yüksek lisans tezleri ile kıyaslandığında doktora tez çalışmalarının daha az olduğu tespit edilmiştir (Özenç ve Özenç, 2013; Güçin ve Oruç, 2015; Nacar, 2017; Ayvacı ve Bebek, 2019). 2019-2020 Yükseköğretim istatistiklerine göre Türkiye’deki yüksek lisans öğrencisi sayısı 297001 ve doktora öğrencisi sayısı 101242 iken (YÖK, 2020), 2020-2021 Yükseköğretim istatistiklerinde yüksek lisans öğrencisi sayısı 343569’a ve doktora öğrencisi sayısı 106148’e çıkmıştır (YÖK, 2021). İlerleyen yıllara rağmen yüksek lisans çalışması yapan öğrenci sayısının, daha uzun bir zaman dilimi ve amacına bağlı olarak daha kapsamlı bir araştırma süreci gerektiren doktora çalışmaları yapan öğrenci sayısından oldukça fazla olması durumunun özel yetenek alanına da yansımaya olasılığı göz önünde bulundurulmalıdır.

En çok çalışmanın 2019 yılında yayımlandığı saptanmıştır. 2017, 2018 ve 2019 yıllarında konuya verilen önemin artışına bağlı olarak özellikle yüksek lisans çalışmalarında artış görülürken 2020 yılında bu çalışmaların sayısında bir düşüş tespit edilmiştir ve bu azalmanın farklı sebeplere bağlı olma ihtimali olduğu gibi dünyayı etkisi altına alan koronavirüs pandemisine de bağlı olabileceği ihtimalini belirtmek gerekmektedir. Ana Bilim Dalı bağlamında; Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, İlköğretim Ana Bilim Dalı ve Özel Eğitim Ana Bilim Dalının özel yetenek alanına katkısı oldukça fazla olduğu görülmüştür. Özenç ve Özenç’in (2013) Özel Eğitim Ana Bilim Dalına ait az sayıda tez olması bulgusu bu çalışma sonucuyla farklılaşmaktadır. Schreglmann’ın (2016) İlköğretim, Eğitim Bilimleri, Özel Eğitim bölümlerinde en çok araştırma yapılması ve Kardeş, Akman ve Yazıcı’nın (2018) ağırlıklı olarak Eğitim-Öğretim, Özel Eğitim alanlarında çalışmaların yapılması bulgularıyla bu araştırma benzer sonuçlara ulaşmıştır. Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalının öncelikli olması sonucu eğitim alanındaki gereksinimin, gelişmeye açıklığın ve her ne kadar işlenmiş olsa da güncel meselelerin de entegre edilmesiyle eğitim hususundaki eksikliği işaret etmektedir.

“Özel yeteneklilerin eğitimi” konusunda yapılan çalışmaların yoğunlukta olduğu ortaya konmuştur. “Özel yeteneklileri tanımlama ve özellikleri”, “Özel yeteneklilerin psikolojik/sosyal/duygusal durumu” konularının da ağırlıklı olarak çalışıldığı görülmüştür. Ancak “21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesi”, “Ebeveyn eğitimi”, “Özel yeteneklilerin kariyer gelişimleri” en az çalışılan konulardır. İlgili literatürde de aynı şekilde en çok çalışılan konu; ihtiyaç, ilgi, algı gibi inceleme çalışmalarını içeren “durum saptamadır” (Güçin ve Oruç, 2015; Kardeş, Akman ve Yazıcı, 2018) ve “Özel yeteneklilerin özellikleri ve becerileridir” (Ayvacı ve Bebek, 2019). Sak ve ark.’nın (2015) “eğitsel etkinliklerin” en çok çalışılan konu olduğu sonucu, Schreglmann’ın (2016) “üstün yetenekli öğrencilerin çoklu zekâ ve / ya da yaratıcılık durumu” ve “üstün yetenekli öğrenciler için çeşitli eğitim programları geliştirme ve değerlendirme çalışmaları” adlı konularında çokça araştırma yapıldığı bulgusu, Ateş ve Gül’ün (2017) “üstün yetenekli öğrenciler için eğitim-öğretime yönelik model geliştirme”nin konu kategorilerinde yer alması bu çalışmada konu bağlamında ortaya çıkan “eğitim” bulgusu ile aynı yöndedir. Bu bağlamda bir potansiyel olarak kabul gören özel yetenekli bireylerin eğitilmesinin önceliği ve eğitim faaliyetlerinin devlet açısından özel bir yere sahip olması gerekliliği (Bilgili, 2000) ön plana çıkmaktadır.

“İlişkisel tarama modeli” en çok kullanılan modeldir. Onun akabinde “Durum çarışması” ve “Tarama modeli” büyük ölçüde tercih edilmiştir. İki veya daha çok değişkenin arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak ve sebep-sonuçla ilgili ipuçlarına ulaşmak amacıyla yapılan ilişkisel araştırmaların (Büyüköztürk, vd. 2018:16) özel yetenekliler alanında bu denli fazla yapılmasının ilgili alana dair korelasyonları açığa çıkarmanın ve neden-sonuç ile ilgili bazı ipuçlarına ulaşmanın önemsendiğine dikkat çekmektedir. İlgili alan yazına da bakıldığında yapılan çalışmalarda en çok tercih edilen model; tarama modelidir (Özenç ve Özenç, 2013; Nacar, 2017; Schreglmann, 2016; Ayvacı ve Bebek, 2019). Kardeş, Akman ve Yazıcı’nın (2018) en çok kullanılan desenin ilişkisel tarama deseni olduğu bulgusu da bu araştırma sonuçları ile örtüşmektedir.

Araştırma bulgularına göre lisansüstü eğitim tezlerinin yarısından fazlasında “öğrenci” örnekleme ile çalışılmıştır. Ardından “öğretmen” en çok tercih edilen çalışma grubu olmuştur. İlgili literatürde de “öğrenci” örnekleminin çoğunlukla tercih edildiği görülmüştür (Özenç ve Özenç, 2013; Nacar, 2017; Schreglmann, 2016; Kardeş, Akman ve Yazıcı, 2018; Ayvacı ve Bebek). Kolay ulaşılabilir örneklem olmasından dolayı “öğrencinin” tercih sebebi olduğu düşünülmektedir ancak maksimum çeşitlilik sağlandıkça ve farklı çalışma gruplarında uygulamalar yapıldıkça alana katkının artacağı düşünülmektedir.

Çalışma grubunda bulunan öğrencilerin büyük kısmının eğitim kademesi “Ortaokuldur”. “Lise” ve “Okul öncesinde” uygulanan çalışmalar ise oldukça azdır. İlgili alan yazın ile araştırma bulguları ortaklık göstermektedir. Tezlerin çoğu ortaokul ile gerçekleştirilirken (Schreglmann, 2016), okul öncesi çalışmaları oldukça azdır (Schreglmann, 2016; Kardeş, Akman ve Yazıcı, 2018). En çok ilköğretim ile çalışmalar yapılırken en az ulaşılan eğitim kademesi lise olmuştur (Nacar, 2017). Ortaokuldaki yoğunlaşmanın sebebi olarak araştırmacıların literatürdeki mevcut eğilimi takip ederek önceki çalışmalara katkı sunmak amacıyla diğer kademelerden ziyade ortaokulu tercih etmiş olma ihtimalleri mevcuttur.

“Ölçek” en çok kullanılan veri toplama aracı olmuştur. Ardından “görüşme”, “bilgi formu” gelmektedir. Özenç ve Özenç’in (2013) ölçek, test veya bilgi formu ile anketin en çok kullanıldığı, Schreglmann’ın (2016) ölçeğe en sık başvurulduğu, Ayvacı ve Bebek’in (2019) “ölçek, anket, envanter, test” vb. araçlarının en çok kullanıldığı bulguları ile bu araştırmanın sonucu örtüşmektedir. Uygulamalı ve sosyal bilim çalışmalarında araştırmanın amacına uygun olarak çok sayıda ve türde ölçek kullanılmaktadır (Bayat, 2014). Bu noktada “ölçek” büyük örneklemelere de kolaylıkla uygulanabilir olması sebebiyle tercih sebebi olabilmektedir. Bu çalışmada en çok kullanılan veri analiz tekniği ise “t-testi” olmuştur. Aynı şekilde literatürde de nicelde en sık “t-testi” kullanılmıştır (Nacar, 2017). Çoğunlukla “tek veya çok değişkenli analiz tekniği”ne başvurulmuştur (Schreglmann, 2016). Araştırmada t-testinin ön plana çıkmasıyla, çok sayıda alt gruptan ziyade iki alt gruba ilişkin ölçümler yapan çalışmaların yoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır.

Toplumların en öncelikli insan kaynağı olan özel yetenekliler hakkında ülkemizde son yıllarda yapılan yükseköğretim tezlerinde ağırlıklı olarak “eğitimin” ön plana çıkması, çalışmaların yarısından fazlasında “öğrenci” örneklemleri üzerinde çalışılması, “Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı’nda” en fazla sayıda çalışmanın yapılması; “özel yetenekliler ve eğitim” konusunun öncelikli bulunduğunu, güncelliğini koruduğunu ve bu konuya dair mevcut uygulamaların, düzenlemelerin geliştirilme çabası içinde olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda ülkemizde özel yetenekliler ve eğitim konusundaki uygulanabilir ve sürdürülebilir politika ihtiyacının öne çıktığı anlaşılmaktadır.

Öneriler

Araştırma bulguları doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Doktora çalışmalarının ilgili alanda artması için stratejik planlama yapılabilir.
- 2020 yılında kaydedilen çalışmaların sayısının azlığının nedeni araştırılabilir ve Covid-19 pandemisine bağlı olarak yarım kaldığı tespit edilen çalışmalar için kolaylıklar sunulabilir.
- “Özel yeteneklilerin 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesi”, “Ebeveyn eğitimi”, “Özel yeteneklilerin kariyer gelişimleri” konularında çalışmalar yapılabilir.
- “Öğrenci” örneklemleri ilk ve tek tercih olmaktan çıkarılabilir. Okul yöneticisi”, “öğretmen ve öğretmen adayı” örneklemleri üzerinde çalışmalara öncelik verilebilir.
- “Ortaokul” eğitim kademesi örneklem için ilk ve tek tercih olmaktan çıkarılabilir. “Lise” ve “Okul öncesi” eğitim kademeleri üzerinde yapılacak çalışmalara öncelik verilebilir.
- Erişim izni bulunmayan yükseköğretim tezleri, makale, bildiri vb. diğer türdeki çalışmalar ve uluslararası çalışmalar da eklenerek evrensel düzeyde alandaki mevcut durumu tespit edecek çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça:

AŞIK, Mesut, ZELYURT, Hikmet (2021) Özel Yetenekli Bireyleri Tanıma ve Eğitime İlişkin Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *International Primary Education Research Journal*,V(1): 78-94.

ATEŞ, Hatice, GÜL, Merve (2017). Türkiye’de üstün yetenekliler eğitimi ile ilgili yapılan lisansüstü tezlere genel bir bakış. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, IV(3):33-57.

AYVACI, Hakan Şevki, BEBEK, Gürhan (2019). Türkiye’de üstün zekâlılar ve özel yetenekliler konusunda yürütülmüş tezlerin tematik incelenmesine yönelik bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XLV (45):267-292.

BAYAT, Bülent (2014). Uygulamalı sosyal bilim araştırmalarında ölçme, ölçekler ve “likert” ölçek kurma tekniği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, XVI(3):1-24.

BİLGİÇ, Necati, TAŞTAN, Abdullah, KURUKAYA, Gürhan, KAYA, Kaya, AVANOĞLU, Orhan, ve TOPAL, Tuncay (2013). *Özel yetenekli bireylerin eğitimi strateji ve uygulama kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

BİLGİLİ, Ahmet (2000). Üstün yetenekli çocukların eğitimi sorunu-sosyal sorumluluk yaklaşımı. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, XII(12):59-74.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener, ÇAKMAK, Ebru Kılıç, AKGÜN, Özcan Erkan, KARADENİZ Şirin ve DEMİREL, Funda (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

ÇİTİL, Mahmut (2018). Türkiye’de üstün yeteneklilerin eğitimi politikalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim*, Özel Sayı/2018:143-172.

ENÇ, Mitat (1995). Eğitimde önder yetiştirme sorunu. *Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, IV(1):75-83.

FRANKS, Beth, DOLAN, Lawrence (1982). Affective characteristics of gifted children: Educational implications. *Gifted Child Quarterly*, XXVI(4): 172-178.

GÜÇİN, Güçin, ORUÇ, Şahin (2015). Türkiye’de üstün yetenekliler ve üstün zekâlılar alanında yapılmış akademik çalışmaların çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, V(2):113-135.

KARASAR, Niyazi (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler* (35. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

KARDEŞ, Servet, AKMAN, Berrin, YAZICI, Dila Nur (2018). Üstün yetenekliler alanında yapılmış tezlerin analizi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*,XI(3):411-430.

MARLAND (1972). Education of the gifted and talented: *Report to the Congress of the United States by the U.S. Commissioner of Education*. Government Printing Office.

MEB (2009). MEGEP **Çocuk gelişimi ve eğitimi üstün zeka ve özel yetenekli çocuklar**. http://www.megep.meb.gov.tr/Mte_Program_Modul/Moduller_Pdf/%C3%9Cst%C3%BCn%20Zek%C3%A2%20ve%20%C3%96zel%20Yetenekliler.Pdf (Erişim tarihi: 23.05.2021).

NACAR, Sema (2017). 2005-2014 yılları arasında üstün yeteneklilerin matematik eğitimi üzerine yapılan çalışmalar. **İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi**, IV(8):48-65.

ÖZENÇ, Emine Gül, ÖZENÇ, Mehmet (2013). Türkiye’de üstün yetenekli öğrencilerle ilgili yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin çok boyutlu olarak incelenmesi. **Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi**, CLXXI(171):13-28.

SAK, Uğur, AYAS, Bahadır, SEZEREL, Bilge Bal, ÖPENGİN, Ercan, ÖZDEMİR, Nazlı, GÜRBÜZ, Şule Demirel (2015). Türkiye’de üstün yeteneklilerin eğitiminin eşitirel bir değerlendirilmesi. **Türk Üstün Zeka ve Eğitim Dergisi**, V(2):110-132.

SCHEUREN, Fritz (2004, June). What is a Survey?. Alexandria: American Statistical Association. <http://www.rickweil.com/s2211/whatisasurvey.pdf> (Erişim Tarihi: 25.01.2022).

SCHREGLMANN, Sinan (2016). Türkiye’de üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan yükseköğretim tezlerinin içerik analizi (2010-2015). **Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi**, IV(1):14-26.

SÖNMEZ, Veysel, ALACAPINAR, Füsün Gülderen (2019). **Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri**. (7. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.

TANIK ÖNAL, Nagihan (2020). Üstün zekâlı olmak . **Milli Eğitim Dergisi**, XLIX (228):153-174.

YÖK (2020). 2018-2019 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri. Erişim Adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr> (Erişim Tarihi: 07.06.2021).

YÖK (2021). 2019-2020 Öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri. Erişim Adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 27.01.2022).

YÖRÜK, Süreyya (2020). Okul öncesi dönemde özel yetenekli bir çocuk yetiştirmek. **Çocuk ve Medeniyet Dergisi**, V(10): 337-364.

Extended Abstract

Introduction

To create healthy societies, the importance of each individual cannot be denied, but in this process, it is seen that some individuals stand out due to their various differences in terms of intelligence and ability. It is possible to specify six basic features of giftedness with general mental ability, psychomotor ability, productive and creative thinking, leadership skills, special academic ability and the skills in the visual and performance-based arts (Marland, 1972). Gifted children are the children who are superior to 98% of a randomly selected set of their peers (MEB, 2009).

In order to increase the quality of new studies and the quality of new decisions to be taken for gifted individuals, who are regarded as the most important human resource in societies, determining the current situation from various dimensions to gain a new perspective has become a necessity. In order to meet this need, various studies have been carried out in our country that shed light on the literature on a holistic approach. Özenç and Özenç (2013) examined the dissertations about gifted students in a multidimensional way. On the other hand, Güçlü and Oruç (2015) evaluated academic studies in the related field in the context of different variables. Sak et al. (2015) critically evaluated the gifted education in our country, while Nacar (2017) examined the mathematics education studies of the gifted students in 2005-2014. In addition, among the studies on gifted and talented, the ones covering the years 2010-2015 (Schreglmann, 2016), the years 2010-2016 (Ateş and Gül, 2017), the years 1990-2016 (Kardeş, Akman and Yazıcı, 2018), the years 2010-2017 (Ayvacı and Bebek, 2019) studies have been conducted with various terms so far. However, no study has been found that aims to determine the current situation in recent years and thus can provide a general perspective on the latest situation in the relevant field.

Since there has not been a general research on postgraduate education theses in the field of gifted and talented between 2015-2020 in Turkey, there is a need to examine these studies from a holistic perspective. In this direction, the problem situation of this study, which can be considered as a complement to the studies in the relevant literature, is “What is the current status of the postgraduate education theses made in the field of gifted and talented between 2015-2020 in Turkey?” has been determined.

Method

The model of this research, which is a descriptive study, is the survey model, one of the quantitative research methods. Survey is a method to gather information from one sample (Scheuren, 2004:9). Each study from the sample of 281 studies accessed using the document screening technique from the National Thesis Center database of the Council of Higher Education from 20th February, 2021 to 17th April, 2021 and tabulated in terms of its type, year, department, subject, model, sample, students’ education level, data collection tools and data analyse techniques on the “Graduation Education Thesis Classification and Description Form” developed with experts’ suggestions. The findings were analyzed descriptively and then presented as frequency and percentage.

Results

The results show that the number of Master Thesis is higher than doctoral studies. Although most of the studies were published in 2019, the number of master's thesis published in 2020 decreased compared to previous years. Most of the studies belong to Educational Sciences Department, Elementary Department, Special Education Department. Moreover, the subjects of "Education of gifted", "Defining and characteristics of gifted" were studied mainly. Most of the studies were conducted as Correlational Studies. The largest number of studies were done with the sample of "student" and subsequently "teacher". "Secondary school" is the education level with the most researches. However; the number of studies conducted with "pre-school" and "high school" education levels is quite low. Finally, the most used data collection tool is scale and the most frequently used data analysis technique is t-test.

Discussion

It was found that the number of Master Theses is higher and this result is parallel to many studies (Özenç and Özenç, 2013; Güçin and Oruç, 2015; Nacar, 2017; Ayvaci & Bebek, 2019). Most studies were published in 2019 but decreasing in 2020 may be the result of Covid-19 epidemic. Most of the studies belong to Departments of Educational Sciences, Elementary and Special Education. While Özenç and Özenç (2013) differentiates, Schreglmann (2016) and Kardeş, Akman and Yazıcı (2018) are in line with it. Studying "Education", "Defining, characteristics" of gifted mostly show consistency with many studies (Güçin & Oruç, 2015; Kardeş, Akman & Yazıcı, 2018; Ayvaci & Bebek, 2019; Sak et al., 2015; Schreglmann, 2016; Ateş & Gül, 2017). Gifted education keeps up-to-date.

Correlational Studies were mostly preferred. While Nacar (2017) differentiates, many studies show consistency (Özenç & Özenç, 2013; Nacar, 2017; Schreglmann, 2016; Kardeş, Akman & Yazıcı, 2018; Ayvaci & Bebek, 2019). It shows the importance of reaching some clues for cause and effect. "Student" sample was mostly preferred and studies are parallel (Özenç & Özenç, 2013; Nacar, 2017; Schreglmann, 2016; Kardeş, Akman & Yazıcı, 2018; Ayvaci & Bebek, 2019). Student may be preferred as it is easily accessible.

"Secondary school" was mostly studied with. However; "pre-school", "high school" are low. This is consistent with many studies (Nacar, 2017; Schreglmann, 2016; Kardeş, Akman & Yazıcı, 2018). Using "scale" mostly is similar to studies (Özenç & Özenç, 2013, Schreglmann, 2016, Ayvaci & Bebek, 2019). It may be related to scale's access to huge samples. Finally, "t-test" was mainly preferred. Nacar (2017) and Schreglmann (2016) show consistency that reveals measurement of two subgroups rather than multiple subgroups is more common.

Pedagogical Implications

In order to increase doctorate theses, students can be directed to these departments in the relevant field. The reasons can be searched for theses’ significant decrease in 2020 and unfinished ones due to the covid pandemic can be provided with facilities. The subjects of “Developing 21st century skills”, “Parent education”, “Career development of gifted individuals” should be studied more. Removing “secondary school student”, “scale” and “t-test” from the first and only choice can maximize diversity.

Ek 1. Araştırmada Kullanılan Lisansüstü Eğitim Tezleri

Tez Yayımlanma Yılı	2020	2019		2018		2017	2016	2015
Tez No	643209	553346	537157	525491	543702	481303	439228	443520
	636332	563427	550210	529581	519043	461499	432645	407026
	609952	587235	542847	520115	526778	487363	450127	395292
	619886	596746	607758	523952	510122	469593	432434	414412
	607991	593298	539269	523726	535748	486431	448316	412408
	626647	607602	568990	530273	615256	475485	436911	395316
	613689	607115	547861	503121	523804	490674	432689	395575
	620180	599015	543203	519910	496975	474198	433642	399461
	603904	587384	554534	512940	527703	481276	460754	418201
	642449	555861	564807	502758	529043	473446	443548	397419
	633890	588386	600251	528702	508588	473452	430717	426432
	647303	584518	582725	502151	523746	464587	449502	381243
	631815	608560	603059	532778	505811	477516	447963	398415
	627007	601155	626456	528700	534533	481491	450137	383631
	618620	598129	601726	531099	529892	486131	402781	413678
	616539	604967	585072	517116	531307	454914	429389	407688
	627024	585389	573534	533524	497112	477329	419350	405460
	633807	594568	589557	541734	505352	462303	430688	395041
	640643	590507	584793	510891	564967	525578	434386	413674
	649044	586796	590407	514229	493095	458644	439274	426399
	636196	590235	603294	520145	497277	477549	436952	395385
	649975	586810	605303	524912	532277	451165	402767	414421
	646571	593548	616505	528730	513004	454933	437269	418049
	632071	563093	618520	525287	526942	484072	451836	414432
	608878	591413	586022	532325	512614	480346	469645	429493

612358	557258	608969	528510	532882	477324	445812	395177
660456	568796	575606	546797		466290	446896	407014
613077	585685	582917			478851	461433	399582
611740	568077	588061			470186	448308	422938
652525	564808	579796			461422	429538	423212
651899	583660	564704			485953		422522
655861	569511	569372			485660		388192
651054	580444	561810			624841		
653139	563591	544944			463330		
656870	583373	601854			470566		
641921	549327	537637			477016		
	555150	554141			472165		
	569094	569087			454195		
	585960	556288			495704		
	545000	587370			454395		
	547980	583882					
	552117	583805					
	564880	587678					
	580025	585558					
	538733	585633					

Ek 2. Lisansüstü Eğitim Tezi Sınıflandırma ve Betimleme Formu

Sıra no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Türü										
Yılı										
Ana bilim dalı										
Konusu										
Araştırma deseni/ modeli										
Örneklem/ çalışma grubu										
Öğrenci eğitim kademesi										
Veri toplama aracı										
Veri analiz tekniği										